

خشونت علیه زنان

پژوهش و نگارش

محمد مصباح عابد

ترکس محمودی

همیه گرمی

انتشارات لیل

۱۳۹۷

سرشناسه : عابد ، محمد محسن / ۱۳۵۸

عنوان و نام پدیدآور: خشونت علیه زنان / پژوهش و نگارش محمد محسن عابد ،

سمیه کرمی ، نرگس محمودی

مشخصات نشر: بوشهر : لیل ، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۷۶ص - مصور، نمودار (بخشی رنگی) ۵/۱۴×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۹۹۸-۰-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: زنان - خشونت علیه

شناسه افزوده: کرمی ، سمیه ، ۱۳۶۶

شناسه افزوده: محمودی ، نرگس ، ۱۳۶۶

ر.ه بندی کنگره: ۱۳۹۲ خ ۵/ع ۴/۲۵۰/۴ HV۶

رده بندی دی.بی.ی: ۳۶۲/۸۸۰.۲ شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۸۷۲۰۲

انتشارات لیل

خشونت علیه زنان

پژوهش و نگارش: محمد محسن عابد ، سمیه کرمی ، نرگس محمودی .

طرح جلد: مهرناز لک / صفحه آرای: رسد میرشکاری

نوبت چاپ: اول ، ۱۳۹۷ / چاپ: چاپ دیجیتال پاشگام

شمارگان: ۱۰۰۰ / قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

آدرس: بوشهر . خیابان امام خمینی . کوچه گلخونه . ساختمان سیراف . پلاک ۵ . واحد ۱۳.

کدپستی: ۷۵۱۴۹۷۷۸۵۵ / تلفن: ۰۹۱۷۵۵۴۹۴۵۹

کلیه حقوق برای مؤلفان محفوظ و هرگونه اقتباس

از مطالب این کتاب با ذکر مأخذ بلامانع می باشد.

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول :

(تأثیرش کلی به پدیده خشونت)

تعاریف خشونت

اهداف اعمال خشونت

انواع خشونت

۱- خشونت روانی

۲- خشونت جسمی

۳- خشونت جنسی

۴- خشونت اقتصادی

خشونت در خانواده

علل کتمان خشونت در خانواده

فصل دوم

(عوامل ایجاد خشونت علیه زنان)

چه عواملی منجر به خشونت علیه زنان می شود ؟

نتایج حاصل از بررسی ها

عوامل ایجاد خشونت

۱- شخصیت خشن و خشونت

۲- نگرش اجتماعی و خشونت

۳- طبقه اجتماعی و خشونت

۴- تعداد فرزندان و خشونت

- ۵- مادر یا پدر خشن
- ۶- شخصیت قربانی و خشونت
- شکل گیری و بروز خشونت
- الگوهای مطرح شده در مورد خشونت
- ۱- الگوی سه مرحله ایی واکر
- ۲- الگوی هفت مرحله دشتر
- اما رثر بر خشونت علیه زنان

فصل سو :

- (برسی نظریه ای به شرح خشونت علیه زنان از نظر رویکرد روانشناختی و رویکرد روانشناسی اجتماعی)
- تبیین خشونت علیه زنان
- نظریات روان شناسانه در مورد خشونت
- ابتلا به بیماریهای روانی
- ۱- نظریه های علل خشونت از منظر رویکرد روانشناختی
 - ۱-۱- نظریه خشونت ذاتی (theory Instind)
 - ۱-۲- نظریه محرومیت تهاجم (Theory Frustration - aggression)
 - ۱-۳- نظریه نیازهای انسانی
 - ۱-۴- نظریه تحرک
 - ۱-۵- نظریه لورنز
 - ۱-۶- نظریه یادگیری اجتماعی (Social learning view)
 - ۱-۷- نظریه مبادله
 - ۱-۸- نظریه منابع

- ۹-۱- نظریه کنترل یا نظارت اجتماعی
- ۱۰-۱- نظریه کارکرد گرایی (Functional Theory)
- ۱۱-۱- نظریه فرهنگی (Cultural Theory)
- ۱۲-۱- نظریه ساختار اجتماعی (تنش و تضاد)
- ۱۳-۱- نظریه اقتدار و کشمکش دارنلورف
- ۱۴-۱- نظریه فمینیستی (Feminist Theory)
- ۱۵-۱- نظریه سیستمی (Systems Theory)
- ۱۶-۱- نظریه زیست محیطی (Ecological theory)
- ۱۷-۱- نظریه اقتدار و مسلطه (Authority and hegemony theory)
- ۱۸-۱- نظریه تارکوتن پارسونز و جنسی (Talcott parsons theory)
- ۱۹-۱- نظریه تاسازگری پانچاهی از گلس و ابراین (Gelles and Obrien)

فصل چهارم:

(بررسی خشونت علیه زنان از نظر رویکرد جامعه شناختی)

..... رویکرد جامعه شناختی

..... ۱- بحران اقتصاد

..... ۲- عوامل فرهنگی

..... ۳- رسانه های جمعی

..... ۴- خشونت رسانه ایی

..... ۵- آثار خشونت رسانه ایی

..... ۶- بحران معنویت

فصل پنجم :

(علل و عوامل زمینه ساز خشونت و پیامدهای خشونت علیه زنان)

۱۰۰	پیامدهای خشونت علیه زنان
۱۰۰	۱- خشونت در خانواده
۱۰۰	۱-۱- تأثیر بر همسر
۱۰۱	۱-۲- تأثیر بر فرزندان
۱۰۱	۲- خشونت در جامعه
۱۰۲	علل و عوامل زمینه ساز خشونت
۱۰۳	الف) تصورات اولیه در هنگام تشکیل خانواده
۱۰۵	ب) انواع خانوارها و تفاوتها با اختلاف خانوادگی
۱۰۵	۱- خانوارهای متجانس
۱۰۷	۲- خانوارهای گریزان
۱۰۸	۳- خانوارهای ستیزه جو
۱۰۹	۴- خانوارهای خردمند
۱۱۱	ج) علل و عوامل کلامی
۱۱۲	د) علل و عوامل جسمی
۱۱۲	هـ) علل و عوامل جنسی
۱۱۴	و) علل و عوامل روحی
۱۱۵	ز) علل و عوامل خانوادگی
۱۲۰	ح) علل و عوامل اجتماعی
۱۲۱	ط) علل و عوامل اقتصادی
۱۲۳	آثار و عواقب خشونت علیه زنان

- ۳ الف) پیامدهای جسمی
- ۵ ب) پیامدهای جنسی
- ۵ ج) پیامدهای روانی
- ۵ د) پیامدهای خانوادگی
- ۶ هـ) پیامدهای اجتماعی

ضمیمه ششم :

(نگاه حقوق بشری به خشونت خانوادگی و آمار جهانی خشونت علیه زنان)

- ۴ ۱- نگاه حقوق بشر به خشونت خانوادگی
- ۵ ۱-۱- حقوق سیاسی
- ۵ ۱-۲- حقوق اقتصادی
- ۶ ۱-۳- حقوق اجتماعی
- ۶ ۱-۴- حقوق فرهنگی
- ۵ ۲- آمار جهانی خشونت علیه زنان در دهه های جهان
- ۶ ۱-۲- قاره آمریکا
- ۶ ۲-۲- قاره اروپا
- ۷ ۳-۲- قاره آسیا
- ۷ ۴-۲- قاره آفریقا
- ۸ فرهنگ کتبی و شفاهی
- ۹ ۳- بی امن ترین و بالاترین نرخ جنایات در کشورهای جهان
- ۴ ۴- خشونت و زنان جوان
- ۷ ۵- آمار برخی از خشونت ها در ایران

فصل هفتم:

(قطعنامه های سازمان ملل متحد در خصوص رفع تبعیض و حذف خشونت علیه زنان)

- ۱- اعلامیه حقوق بشر (مصوب ۱۹۴۸)
- ۲- میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
- ۳- کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان (۱۹۷۹)
- ۴- اعلامیه حذف خشونت علیه زنان (۱۹۹۳ و ۱۹۹۷)
- ۵- میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- ۶- اقدامات سازمان ملل متحد در خصوص خشونت علیه زنان (۱۹۹۳)
- ۷- تاریخ و اصول قطعنامه های سازمان ملل پیرامون خشونت علیه زنان
- الف) قطعنامه حذف خشونت علیه زنان
- ب) قطعنامه قاچاق زنان و دختران
- ج) قطعنامه خشونت علیه کارگران زن مهاجر و
- د) قطعنامه تجاوز و سایر اشکال خشونت نسبی
- هـ) قطعنامه جرایم ناموسی
- و) قطعنامه حذف خشونت خانگی
- ز) قطعنامه مطالعه عمیق راجع به کلیه اشکال خشونت علیه زنان
- نتیجه گیری
- پیشنهادهای
- فهرست منابع و مآخذ

مقدمه :

در طول تاریخ، حوادث تلخ و خشونت آمیز همراه با مصائب و آلام بسیار به وقوع پیوسته است و امروزه در اوایل قرن ۲۱ علیرغم پیشرفتهای علمی، هنوز معضل خشونت، وجدان های بیدار را می آزارد. با گذشت زمان تنها خشونت به عنوان یک مسئله حاد اجتماعی باقی است، بلکه خشونت مدرن، با مصادیق و وجوه جدیدی مطرح گردیده است؛ بطوری که تحقیقات وسیعی از سوی دولت ها جهت شناسایی ابعاد انسانی خشونت در حال انجام است تا از دامنه فجایع وخیم خشونت جلوگیری به عمل آید و راهکارهای جهت پیشگیری و کاهش آسیب های آن ارائه گردد.

خشونت نسبت به زنان پدیده ای دارای پیشینه تاریخی، علل اولیه بیولوژیک و روانی است که به برتری قوای جنسی مرد نسبت به زن و به تبع آن تفوق طلبی مردان باز می گردد. اما می توان گفت توجه به آن به عنوان مسأله ای اجتماعی مقوله ای است جدید، به همین که طی دهه های اخیر در کشورهای مختلف جهان از سطح یک مسأله مداوا، کم اهمیت به یک موضوع قابل توجه برای بسیاری از محققین، برنامه ریزان و سیاست گذاران و سازمان های حامی سلامت، بهداشت و توانمندسازی زنان تبدیل شده است. این مسأله به ویژه از آن جهت حائز اهمیت است

که می تواند زمینه ساز بسیاری از آسیب های اجتماعی گردد و سلامت کانون خانواده را به عنوان مهم ترین نهاد اجتماعی به مخاطره اندازد.

این ناهنجاری رفتاری به تناسب ویژگی های اجتماعی ، فرهنگی ، اقتصادی جوامع دارای علل و عوامل و مصادیق متفاوتی است که در بسیاری از کشورهای صنعتی جهان ، زنان و کودکان از تبعات و عواقب خشونت به خصوص در خانواده رنج می برند و آمارهای موجود در این زمینه مایه فجایع بی شماری در این کشورها می باشد.

در این کشور ایران ، به دلیل ویژگی های فرهنگی و مذهبی ، خشونت در خیابان ، محیط کار و اجتماع علیه زنان بسیار کم تر از جوامع غربی است . بیشترین شکل خشونت نسبت به زنان ، خشونت های پنهان است؛ زیرا بسیاری از زنان به دلایلی از جمله شرم و حیا و حفظ آبرو ، از ابرار آن خوداری می نمایند. آن چه ضرورت توجه به این مسأله را جدی تر می نماید آن است که اعمال خشونت علیه زنان علاوه بر تأثیرات مضر بر زندگی فرد ، موجب پیامدهای منفی از جمله عدم احساس امنیت ، اختلال در روابط اجتماعی و تأثیر مستقیم بر ترتیب فرزندان می گردد و نیز وجود این پدیده مضر نسبت به زنان جامعه امکان بهره مندی شایسته از توان و استعداد آنان را محدود می سازد. بنابراین رفع تنگناهای حقوقی و قانونی و طراحی برنامه های حمایتی و آموزشی و پیشه گیرانه و فراهم نمودن زمینه و بستر بروز توانمندی های زنان و حمایت های قانونی و اجتماعی لازم از جمله خط مشی هایی است که باید در تدوین سیاستها

و برنامه های کلان مورد توجه قرار گیرد. زیرا برای داشتن جامعه های سالم و افرادی متعادل نمی توان نسبت به روابط به ظاهر خصوصی در درون خانواده هم بی توجهی بی توجه بود.

در همین راستا در نظام جمهوری اسلامی ایران بخشی از مقدمه قانون اساسی به عنوان مهم ترین سند قانونی نظام به موضوع زن و حقوق او اختصاص یافته و با توجه به نگرش متعالی اسلام به زن و همچنین نقش خطیر مادری او، زن به عنصری فعال و مسئولیت پذیر و برخوردار از ارزش و کرامتی والا تبدیل شده است. به ویژه اصول ۲۰ و ۲۱ با صراحت به موضوع زنان پرداخته و دولت را موظف نموده است که حقوق آنان را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید.

فرزندان سرباز زند، با نوعی دیگر از خشونت به نام « خشونت اقتصادی » روبه رو می گیریم. به عبارتی، مرد که دارای اقتدار مالی در خانواده است از طریق سخت گیری، تهدید به قطع امکانات یا نپرداختن پول وسایر شیوه ها در صدد بر می آید تا زن و فرزندان را ماردار به اجام فعالیت و رفتار مطابق میل خود کند. آیه ۳۴ سوره نساء نیز دلالت بر همین امر دارد.